

نقطه‌هایی در تاریخ انقلاب که نوجوان‌ها مهم شدند

نقطه عطف و نوجوان

ریحانه اوسطی

نوجوانه

یادم می‌آید وارد دبیرستان دوره اول که شدم؛ همه کتاب‌هایی که پیش از آن می‌خواندم و فیلم‌هایی که روزی رویایم بود، دیگر برایم لوس و بیگانه به نظر می‌رسید. دنبال چیزهای جدیدتر می‌گشتم چیزهایی که با من و تغییراتم همگام باشد. در کتابخانه مدرسه چیزهایی می‌یافتم اما همه آن رمان‌ها و فیلم‌ها که اتفاقاً بخشی از تجربه زیسته امروز من هست، زیادی با سبک زندگی‌ام غریبه و ناآشنا بود. همیشه برایم این سؤال پررنگ بود که چطور کودکی‌هایم کارتون‌هایی می‌دیدم که بگویم: «عه، چقدر شبیه من!» ولی الان چیزی نیست! چرا ما به عنوان نوجوان به رسمیت شناخته نمی‌شویم؟ چرا همه از نوجوانی یک هیولای دو سر ساختند و برچسب «سن بد» را روی آن گذاشتند. و ما زودتر منتظریم از آن سن و سال‌هایی یابیم؟ کم‌کم که قد کشیدم، فهمیدم ما در زمینه محصولات و بستر سازی برای نوجوان زیادی عقبیم. با نوجوانه که آشنا شدم و قرار شد در آن بنویسم، تازه پی بردم چقدر می‌شود کارهای متفاوتی کرد و برای نوجوان ایرانی که در پی کسب هویت است، الگوهای بومی خوب ساخت. خود تولد نشریه نوجوانه، نتیجه این تفکر بود که چرا ما تریبونی نداریم تا فقط به نوجوان به ما هو نوجوان، بپردازیم و صدای آنها باشیم. القصه که امروز بر آن شدیم تا سراغ نقاطی برویم که نوجوان‌ها در آن برهه‌ها کمی مهم شدند و گام رو به جلویی در این زمینه برداشته شد.

شورای عالی نوجوان

روز سه‌شنبه نهم آبان ۱۴۰۲، به مناسبت هفته نوجوان رئیس‌جمهور وقت، شهید دکتر رئیسی در پاستور میزبان جمعی از نوجوانان نخبه در عرصه‌های ورزشی، علمی و اجتماعی بود. از دبیر شورای عالی جوانان خواسته بود تا تمهیداتی اتخاذ کند که این شورا به شورای عالی نوجوانان و جوانان تبدیل شود و به عنوان مرکز فکری بتوانند از ظرفیت نوجوانان هم بهره ببرند.

این تصمیم ابتدا از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد بیان شد و رئیس‌جمهور شهید این اقدام را انجام داد که یکی از گام‌های رو به جلو برای تاریخ نوجوانان بود، چون بستری فراهم شد نظرات و ایده‌های نوجوانان در برنامه‌ریزی‌های کلان کشور تأثیرگذار باشد و این امر نقش مهمی در توسعه فرهنگی و اجتماعی نسل آینده که نوجوانان امروز هستند، ایفا می‌کند.

انجمن اسلامی دانش آموزی

فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی نوجوانان در آن رخ دهد. در تمام مدارس این طرح اجرا شد و انجمن اسلامی به یکی از تشکلهای مهم برای فعالیت‌های نوجوانان مبدل شد. البته تأسیس این انجمن برای تمامی دانش‌آموزان بود و مسئله نوجوان خیلی مد نظر نبود اما بخش عظیمی از دانش‌آموزان، نوجوانان هستند و تأسیس انجمن به منسجم شدن خط فکری آنها و ساخت هویت‌شان کمک شایانی کرد.

اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان، در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ به دستور امام خمینی (ره) تشکیل شد. انجمن اسلامی یکی از مهم‌ترین نهادهای فرهنگی بعد از انقلاب بود که با هدف ایجاد فضای سالم و البته دینی برای دانش‌آموزان و نوجوانان ساخته شد و پلی ارتباطی بین نوجوان و مسائل فرهنگی، دینی و اجتماعی شد. بعد از انقلاب با توجه به تغییرات اجتماعی جامعه، به بستری نیاز بود تا

فرهنگسرای نوجوان

همین چند وقت پیش یک اتفاق خوب در حوزه نوجوانان رخ داد. ۲۶ اسفند ۱۴۰۳ فرهنگسرای رازی تبدیل به فرهنگسرای نوجوان شد، یعنی یک فرهنگسرای مجزا برای نوجوانان تأسیس شد. از سال ۱۴۰۱ فعالیت فرهنگسرای رازی بیش از گذشته رنگ و بوی حوزه نوجوان به خود گرفت.

جشن‌های ایران آینده، نسل قاسم، جایزه ققنوس نوجوان و رویداد تباردو از جمله فعالیت‌های این فرهنگسرا به‌شمار می‌رود و اکنون این فرهنگسرا تبدیل به فرهنگسرای نوجوان شده است.

رئیس مرکز کودک و نوجوان صداوسیما آقای محمدصادق باطنی در افتتاحیه این مراسم اشاره کردند: اتفاق خوبی امروز رقم خورد و آن هم تغییر نام این فرهنگسرا به فرهنگسرای نوجوان است. امروز در دوره‌ای به سر می‌بریم که همه وجودمان را باید برای نوجوانان بگذاریم. نوجوانانی که شرق و غرب به دنبال ربودن آنها از ما هستند.

شبکه امید

البته شبکه امید تا مدتی زیر مجموعه شبکه کودک و نوجوان بود و بعد مدتی مستقل شد، یعنی بعد مدتی متوجه شدند که واژه نوجوان را باید در هر فعالیت و محصول فرهنگی از کودک متمایز سازند. روحیات و سلیق و علایق یک نوجوان با یک کودک از زمین تا آسمان متفاوت است و باید این تفاوت‌ها در ساخت آثار و برنامه‌ها لحاظ شود. اکنون هشت سال از فعالیت این شبکه تلویزیونی می‌گذرد و آثار و برنامه‌های خوبی برای نوجوانان ساخته و پرداخته و اجرا شده است.

در سال ۱۳۹۶ با شعار تبلیغاتی «نوجوان بمان»، شبکه امید رسماً فعالیت خود را آغاز کرد. علی‌عسکری، رئیس وقت سازمان صداوسیما، در اهداف تأسیس شبکه گفت: «نوجوانان از مهم‌ترین اقشار جامعه ما محسوب می‌شوند. در این دوران شخصیت و هویت هر انسانی شکل می‌گیرد. لذا با توجه به این‌که نوجوانان آینده‌سازان این کشور هستند، ضرورت راه‌اندازی شبکه‌ای اختصاصی برای تولید کارهای فاخر، بیش از پیش احساس می‌شد.»

قهرمانی تیم ملی فوتبال نوجوانان

در تاریخ ایران، تیم‌های ورزشی و علمی نوجوانان کم قهرمانی ثبت نکردند اما یکی از مهم‌ترین و باشکوه‌ترین قهرمانی‌های تیم نوجوانان مربوط می‌شود به قهرمانی تیم فوتبال نوجوانان ایران در جام ملت‌های فوتبال نوجوانان آسیا که در سال ۲۰۰۸ در تایلند برگزار شد.

این قهرمانی نه تنها از نظر نتایج رقابتی، بلکه از نظر تأثیر فرهنگی و اجتماعی اهمیت ویژه‌ای داشت و تاریخ‌ساز شد. این پیروزی تاریخ‌ساز باعث شد ایران برای اولین بار در تاریخ خود، قهرمان آسیا در رده سنی نوجوانان شود و تأثیر بسزایی در توسعه فوتبال نوجوانان در ایران گذاشت. این موفقیت یک نقطه عطف در تاریخ ورزش نوجوانان بود و به تقویت روحیه نوجوان‌ها هم کمک کرد.

هفته ملی نوجوان

معظم‌رهبری، برگزاری جشنواره‌های هنری، کارگاه‌های آموزشی و برنامه‌های رسانه‌ای بود. آن زمان هفته ملی نوجوان در تقویم ملی ما ثبت شد اما به دلیل تغییرات در سیاست‌گذاری‌های فرهنگی، برگزاری آن در برخی سال‌ها متوقف شد و دوباره از سال ۱۴۰۰ با توجه به اهمیت یافتن مسأله نوجوان، برگزاری و نام‌گذاری این هفته برای نهادهای فرهنگی و مدارس و...، پررنگ‌تر شد.

هفته ملی نوجوان از سال ۱۳۸۵ پایه‌گذاری شد. از هشتم آبان ماه که به مناسبت شهادت شهید نوجوان جنگ تحمیلی، شهید فهمیده روز «نوجوان» نام‌گذاری شده تا سیزدهم آبان که روز «دانش‌آموز» است را هفته نوجوان می‌دانند. در سال ۱۳۸۵ مرکز فرهنگی هنری نوجوانان تهران با همکاری سایر سازمان‌ها برنامه‌هایی را برای این هفته طراحی کرد که شامل دیدار نوجوانان با مقام